

ĐC.292

VL03

HUYỆN ỦY - HỘI ĐỒNG NHÂN DÂN
ỦY BAN NHÂN DÂN HUYỆN YÊN PHONG

Địa chí YÊN PHONG

NHÀ XUẤT BẢN THANH NIÊN

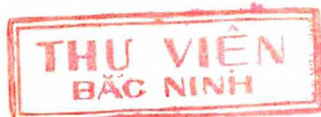
HUYỆN ỦY - HỘI ĐỒNG NHÂN DÂN - ỦY BAN NHÂN DÂN

HUYỆN YÊN PHONG

D03 + D055

D.301 CH

ĐỊA CHỈ YÊN PHONG

202/12.03

**NHÀ XUẤT BẢN THANH NIÊN
HÀ NỘI - 2002**

Đ/C NGUYỄN HỮU QUẤT - BÍ THƯ HUYỆN ỦY
ĐÁNH GIÁ CUỐN ĐỊA CHÍ YÊN PHONG

ĐỊA CHÍ YÊN PHONG

MỘT CÔNG TRÌNH KHOA HỌC NHẪM GIỚI THIỆU TRUYỀN THỐNG, VÙNG ĐẤT, CON NGƯỜI YÊN PHONG

*Đồng chí Nguyễn Hữu Quát
Bí thư Huyện ủy Yên Phong*

Ngày 23 tháng 3 năm 2001 Huyện ủy Yên Phong đã họp thông qua nghị quyết biên soạn và xuất bản cuốn sách *Địa chí Yên Phong*. Đây là một công trình khoa học có ý nghĩa quan trọng nhằm khẳng định vị trí, tiềm năng kinh tế, văn hoá- xã hội của huyện Yên Phong qua các thời kỳ dựng nước, giữ nước, xây dựng chủ nghĩa xã hội, bảo vệ Tổ quốc và tiến hành công cuộc đổi mới xây dựng đất nước.

Là một huyện đồng bằng, nằm ở phía Tây tỉnh Bắc Ninh, thuộc vùng châu thổ sông Hồng, nối với Thủ đô Hà Nội bằng con đường quốc lộ số 1 dài khoảng 30 kilômét về phía Nam, nơi đây vốn là vùng đất giàu tiềm năng kinh tế của tỉnh Bắc Ninh.

Huyện Yên Phong có diện tích tự nhiên rộng 111,92 km², đất đai màu mỡ, khí hậu ôn hoà rất thích hợp với việc phát triển cây lương thực, cây công nghiệp, cây ăn quả và chăn nuôi gia súc, gia cầm.

Yên Phong là một vùng quê của lễ hội, có nhiều đình, chùa cổ kính và kiến trúc đẹp cùng với 57 di tích lịch sử văn hoá được Nhà nước cấp bằng công nhận. Đó là tài sản vô giá trong kho tàng di sản lâu đời của nhân dân địa phương.

Kể từ khi được khai danh lập huyện đến nay, nhân dân Yên Phong đã có một truyền thống vẻ vang và tinh thần thượng võ, lòng yêu nước sáng ngời, với một nền văn hoá phong phú, đa dạng. Người dân Yên Phong luôn luôn đứng vững ở nơi tuyến đầu của Tổ quốc, cùng với nhân dân cả nước lập nên nhiều chiến công hiển hách trong các cuộc đấu tranh chống ngoại xâm, tiêu biểu là thời kỳ cách mạng giải phóng dân tộc, kháng chiến chống thực dân Pháp, chống đế quốc Mỹ... Được sự lãnh đạo của Đảng và Bác Hồ kính yêu, nhân dân Yên Phong đã tạo ra những bước ngoặt lịch sử.

Yên Phong có những địa danh nổi tiếng là dòng sông Như Nguyệt, nơi đây năm 1077, người anh hùng dân tộc Lý Thường Kiệt đã đánh tan 30 vạn quân xâm lược Tống, chiến công đó mãi mãi đi vào trang sử hào hùng của dân tộc Việt Nam, những con người, những địa danh đó đã khắc sâu trong tâm khảm của mỗi chúng ta, trường tồn với non sông đất nước.

Bước vào thời kỳ thực hiện đường lối đổi mới tuy còn gặp nhiều khó khăn nhưng Đảng bộ và nhân dân Yên Phong với tinh thần đoàn kết một lòng vượt qua thử thách đã đạt được những thành tựu đáng kể trên các lĩnh vực chính trị, kinh tế, văn hoá - xã hội, an ninh quốc phòng, xã hội ổn định. Đảng, chính quyền, Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể quần chúng nhân dân không ngừng được củng cố, ngày càng trưởng thành và vững mạnh.

Sự nghiệp cách mạng của toàn Đảng, toàn dân ta bước sang một giai đoạn mới: Đẩy mạnh công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước vì mục tiêu dân giàu, nước mạnh xã hội công bằng, dân chủ, văn minh. Nhằm đẩy mạnh tốc độ phát triển kinh tế - xã hội, Yên Phong cần khai thác mọi nguồn lực của huyện, mặt khác phải tăng cường hợp tác và thu hút nhiều nguồn vốn đầu tư của các tổ chức trong nước và nước ngoài. Trong bối cảnh hội nhập khu vực và quốc tế, nhân dân Yên Phong phải giữ gìn khai thác tiềm năng kinh tế, cùng với việc phát huy truyền thống lịch sử, tinh hoa văn hoá của nhân dân các địa phương góp phần cùng cả nước xây dựng thành công chủ nghĩa xã hội.

Nhận rõ tầm quan trọng của việc biên soạn cuốn *Địa chí Yên Phong*, Huyện ủy đã có nghị quyết đề ra mục tiêu phấn đấu đến năm 2002 hoàn thành việc biên soạn và xuất bản, cuốn sách quan trọng này.

Cuốn *Địa chí Yên Phong* được nhiều ngành tham gia sưu tầm cung cấp tư liệu trong đó có 9 tác giả trực tiếp biên soạn, phần lớn là con em Yên Phong. Đây là một công trình có tính tập thể cao, nội dung phong phú, sinh động đến nay công trình nghiên cứu, biên soạn đã hoàn thành và được nghiệm thu.

Công trình được nghiên cứu và biên soạn công phu nhằm nêu bật hệ thống đặc điểm tự nhiên, con người, truyền thống lịch sử, kinh tế, văn hoá - xã hội... của huyện Yên Phong. Cuốn sách đã phác thảo một cách khái quát về quê hương Yên Phong trên cơ sở quan điểm lịch sử, nhìn nhận khách quan, biện chứng với phương pháp luận khoa học, cuốn sách thực sự là nguồn tư liệu quý, có giá trị khảo cứu, lưu truyền của nhân dân huyện Yên Phong.

Việc cho ra mắt bạn đọc cuốn *Địa chí Yên Phong* sẽ góp phần tích cực giáo dục truyền thống lịch sử cách mạng, giáo dục lòng yêu quê hương, đất nước, niềm tự hào dân tộc cho các thế hệ hôm nay và mai sau, qua đó phát huy truyền thống đoàn kết, nêu cao tinh thần trách nhiệm, khắc phục khó khăn, chiến thắng đói nghèo và lạc hậu, xây dựng Yên Phong trở thành một huyện giàu mạnh, văn minh, tiến bộ.

Trong quá trình sưu tầm khai thác tư liệu và biên soạn, mặc dù đã có sự cố gắng của nhiều ngành nhưng do tư liệu thành văn còn lưu giữ lại rất ít, thời gian lịch sử quá dài, các cán bộ lão thành tuổi cao, trí nhớ có hạn, vì vậy cuốn sách không sao tránh khỏi thiếu sót mong bạn đọc thông cảm và đóng góp ý kiến.

Thay mặt Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Yên Phong tôi xin chân thành cảm ơn các cơ quan ban ngành của huyện, các cán bộ lão thành cách mạng, các tác giả tham gia biên soạn, Sở Văn hoá Thông tin tỉnh Bắc Ninh, Nhà xuất bản Thanh Niên đã có nhiều đóng góp xây dựng thành công cuốn *Địa chí Yên Phong* /.

MỤC LỤC

Trang

1. Địa chí Yên Phong - Một công trình khoa học nhằm giới thiệu truyền thống, 5
vùng đất, con người Yên Phong.
(Bài của đ/c Nguyễn Hữu Quát - Bí thư Huyện ủy Yên Phong)
2. Từ một nền tảng văn hoá truyền thống ra sức phấn đấu xây dựng nền văn hoá 8
Yên Phong phát triển, tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc.
(Bài của đ/c Nguyễn Văn Hồng - Phó Bí thư Huyện ủy, Chủ tịch UBND huyện Yên Phong)
3. Vùng đất tiêu biểu của nền văn hiến và nhân cách Việt Nam. 12
(Bài của đ/c Trần Đình Luyện - Tiến sĩ sử học - Giám đốc Sở Văn hóa Thông tin tỉnh Bắc Ninh).

Phần thứ nhất:

ĐỊA LÝ TỰ NHIÊN - ĐỊA LÝ HÀNH CHÍNH

- *Chương I:* Địa lý tự nhiên, dân cư và lao động 17
- *Chương II:* Hành chính 44
Ngô Thục

Phần thứ hai:

LỊCH SỬ TRUYỀN THỐNG ĐẤU TRANH CÁCH MẠNG CỦA HUYỆN YÊN PHONG

- Chương I:* Đấu tranh chống giặc ngoại xâm dưới thời phong kiến..... 65
- Chương II:* Cách mạng dân tộc dân chủ nhân dân (1930-1945) 72
- Chương III:* Yên Phong trong thời kì kháng chiến chống Pháp (1946-1954) 80
- Chương IV:* Sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội và kháng chiến chống Mỹ cứu nước 86
(1955-1975); 10 năm đổi mới ở Yên Phong (1990-2000)
Nguyễn Văn Bích.....

Phần thứ ba:

SỰ PHÁT TRIỂN KINH TẾ - XÃ HỘI Ở YÊN PHONG

- Chương I:* Kinh tế nông nghiệp *Nguyễn Đình Thường*.....111
- Chương II:* Kinh tế tiểu thủ công nghiệp *Nguyễn Đình Thường*.....114

<i>Chương III:</i> Giao thông - Xây dựng - Thủy lợi	Lê Thị Bích Chung	162
<i>Chương IV:</i> Thương nghiệp - Tài chính và ngân hàng	Nghiêm Đình Thường	190
<i>Chương V:</i> Thông tin liên lạc, bưu điện huyện Yên Phong	Ngô Văn Sửu	208

Phần thứ tư:

VĂN HÓA XÃ HỘI HUYỆN YÊN PHONG

<i>Chương I:</i> Truyền thống khoa cử và các danh nhân của huyện Yên Phong thời cổ.	227	
	Nguyễn Quang Khải	
<i>Chương II:</i> Di tích lịch sử văn hoá và danh lam thắng cảnh huyện Yên Phong	245	
	Lê Viết Nga	
<i>Chương III:</i> Phong tục tập quán - Lễ hội	Nguyễn Hồng Trạch	257
<i>Chương IV:</i> Tín ngưỡng, tôn giáo	Nguyễn Quang Khải	284
<i>Chương V:</i> Văn nghệ truyền thống Yên Phong	Lê Danh Khiêm	296
<i>Chương VI:</i> Phát triển sự nghiệp văn hoá thông tin và công tác phát thanh,	384	
truyền thanh ở huyện Yên Phong	Ngô Xuân Sửu	
<i>Chương VII:</i> Thể dục - thể thao	Ngô Xuân Sửu	422
<i>Chương VIII:</i> Phát triển sự nghiệp y tế	Lê Thị Bích Chung	432
<i>Chương IX:</i> Phát triển sự nghiệp giáo dục	Lê Thị Bích Chung	467

Phần thứ năm:

XÃ - THỊ TRẤN VÀ LÀNG CỔ

<i>Chương I:</i> Xã, thị trấn	Ngô Xuân Sửu	507
<i>Chương II:</i> Làng cổ Yên Phong	Ngô Thực	601

Phần thứ sáu:

**CÁC ĐỒNG CHÍ LÃNH ĐẠO CHỦ CHỐT
VÀ NHỮNG DANH HIỆU CAO QUÝ**

**ĐỂ XEM TOÀN TÀI LIỆU,
XIN LIÊN HỆ PHÒNG PHỤC VỤ TÀI LIỆU ĐỊA CHỈ
THƯ VIỆN TỈNH BẮC NINH**

